



**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2001
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΛΑΤΙΝΙΚΑ**

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο:

Et si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus, quod Asiam vidit sed in Asia continenter vixit. Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum.

.....
Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset. Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti. Cum cerva, emissa a servo, in cubiculum Sertorii introrupisset, admiratio magna orta est.

Μονάδες 40

Απάντηση:

Και αν η Ασία έχει κάποια υποψία τρυφής, οφείλουμε να επαινέσουμε το Μουρήνα, γιατί είδε την Ασία, αλλά έζησε συγκρατημένα στην Ασία. Γι' αυτόν το λόγο, οι κατηγοροί δεν μέμφθηκαν το Μουρήνα για το όνομα "Ασία", από την οποία δημιουργήθηκε έπαινος για την οικογένεια, υστεροφημία για το γένος, τιμή και δόξα για το όνομα, αλλά για κάποιο όνειδος και ντροπή, που είτε παραλήφθηκε στην Ασία είτε μεταφέρθηκε από την Ασία.

.....
Όταν κάποιος είχε αναγγείλει στο Σερτώριο ότι το ελάφι είχε βρεθεί, ο Σερτώριος τον διέταξε να σωπάσει επιπλέον (τον) καθοδήγησε να το αφήσει ξαφνικά ελεύθερο την επόμενη μέρα σ' αυτό το μέρος, στο οποίο ο ίδιος επρόκειτο να είναι (θα βρισκόταν) μαζί με τους φίλους (του). Την επόμενη μέρα (την επόμενη αυτής της ημέρας), ο Σερτώριος, αφού δέχθηκε τους φίλους στην κρεβατοκάμαρά του, τους είπε ότι είχε δει στον ύπνο του ότι το ελάφι, που είχε πεθάνει (χαθεί), επέστρεψε σε αυτόν. Όταν το ελάφι, αφού αφέθηκε ελεύθερο από τον δούλο, εισέβαλε στην κρεβατοκάμαρα του Σερτώριου, προκλήθηκε μεγάλη κατάπληξη.

Β. Παρατηρήσεις

- 1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
postero: την αφαιρετική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο θηλυκό γένος και την αιτιατική πληθυντικού (και τους δύο τύπους) του υπερθετικού βαθμού στο ουδέτερο γένος.
magna: την αιτιατική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο αρσενικό γένος και το επίρρημα στον συγκριτικό και στον υπερθετικό βαθμό.

Μονάδες 6

Απάντ.:

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ
posteriore	postrema / postuma
maiolem	magis / maxime

- 1.β. **aliquod:** Να γράψετε την αιτιατική ενικού στα τρία γένη και την ονομαστική πληθυντικού στο αρσενικό και στο θηλυκό γένος.

emissa: Να κλίνετε το γερούνδιο

Μονάδες 9

Απάντ.:

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ			ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ	
aliquem	aliquam	aliquod	aliqui	aliquae

ΓΕΡΟΥΝΔΙΟ	
ΓΕΝΙΚΗ	emittendi
ΛΟΤΙΚΗ	emittendo
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	emittendum
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	emittendo

- 2.α. **obicerunt, vidit, constituta est:** Να γράψετε τους παραπάνω τύπους στην υποτακτική του ενεστώτα και του παρατατικού (στο πρόσωπο, στον αριθμό και στη φωνή που βρίσκονται).

Μονάδες 6

Απάντ.:

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΥ
obiciant	obicerent
videat	videret
constituatur	constitueretur

- 2.β. **dixit:** Να κλίνετε την προστακτική του ενεστώτα και στις δύο φωνές.
perisset: Να κλίνετε την οριστική του ενεστώτα στον ενικό αριθμό και την οριστική του παρατατικού στον πληθυντικό αριθμό.
introrupisset: Να γράψετε την αιτιατική και την αφαιρετική του σουπίνου.

inventam esse: Να κλίνετε την υποτακτική του μέλλοντα της ενεργητικής φωνής (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 9

Απάντ.:

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ
dic	dicere
dicite	dicimini

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΥ
pereo	peribamus
peris	peribatis
perit	peribant

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΣΟΥΠΙΝΟΥ	ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΣΟΥΠΙΝΟΥ
introrruptum	introrruptu

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΜΕΛΛΟΝΤΑ
inventura sim
inventura sis
inventura sit
inventurae simus
inventurae sitis
inventurae sint

3.α. Murenam laudare dedemus: Να αντικαταστήσετε το **debeo** + **απαρέμφατο** με τον αντίστοιχο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας. Να δηλώσετε το ποιητικό αίτιο.

Μονάδες 6

Απάντ.: Murena nobis laudandus est.

3.β. ut eam postero die repente in eum locum emitteret: Να αναγνωρίσετε την παραπάνω πρόταση (είδος, εξάρτηση, χρόνος και έγκλιση εκφοράς).

Μονάδες 4

Απάντ.: Δευτερεύουσα βουλητική πρόταση (ως άμεσο αντικείμενο στο praesepit), εισάγεται με το βουλητικό σύνδεσμο ut, γιατί είναι

καταφατική, εκφέρεται με υποτακτική (όπως όλες οι βουλητικές, γιατί το περιεχόμενό τους είναι απλώς επιθυμητό) παρατατικού, γιατί το ρήμα εξάρτησης (praeserit) είναι ιστορικού χρόνου και αναφέρεται στο παρελθόν.*

*[Οι βουλητικές προτάσεις όπως και οι ενδοιαστικές, οι προτάσεις του quominus και του quin, οι συμπερασματικές και οι τελικές εκφέρονται με υποτακτική ενεστώτα (μετά από αρκτικό χρόνο) ή με υποτακτική παρατατικού (μετά από ιστορικό χρόνο). Ο φόβος, η βούληση και η πρόθεση είναι δηλαδή ιδωμένα τη στιγμή που εμφανίζονται στη σκέψη του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής τους. Παρουσιάζουν, δηλαδή, ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων].

3.γ. Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse: Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους όρους της παραπάνω πρότασης.

Απάντ.:

- **nuntiavisset:** ρήμα
- **aliquis:** Υποκείμενο του ρήματος "nuntiavisset".
- **inventam esse:** Ειδικό απαρέμφατο, ως άμεσο αντικείμενο στο ρήμα "nuntiavisset".
- **cervam:** Υποκείμενο του απαρεμφάτου "inventam esse" (ετεροπροσωπία).
- **Sertorio:** Έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα "nuntiavisset".

Μονάδες 5

4.α. admissis amicis : Να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη της δευτερεύουσα πρόταση (**cum** ιστορικός ή διηγηματικός + ρήμα).

Μονάδες 7

Απάντ.: Cum Sertorius amicos admisisset.

4.β. si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus:
Να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι, ώστε να εκφράζει υπόθεση δυνατή ή πιθανή.

Μονάδες 8

Απάντ.: Si **habeat** Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare **debeamus**.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα θέματα δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυσκολία για ένα καλά προετοιμασμένο μαθητή.